

– останнє п'ятиріччя у сфері транспорту України стрімко зменшується кількість зареєстрованих колективних договорів: якщо в 2017 році кількість зареєстрованих колективних договорів у сфері транспорту складала 744, то у 2021 році значення цього показника знизилося до 606 (зменшення на 18,5%).

Загалом попри умовну кількісну стабільність кадрового забезпечення функціонування транспортної системи України, були виявлені певні негативні тенденції, що загрожують розвитку трудового потенціалу транспортної сфери.

Література:

1. Праця України 2021: статистичний збірник (е-версія). URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/08/zb_pr_ukr_2021.pdf

РОЗВИТОК СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ

Мутрук К.І.

*Науковий керівник: Момотлива С.Л., викладач вищої категорії
Одеський фаховий коледж економіки, права
та готельно – ресторанного бізнесу*

Сучасний світ надзвичайно динамічний, і підприємці повинні враховувати не тільки технічні і технологічні аспекти своєї діяльності, але й економічні та правові фактори. Розвиток суб'єктів підприємництва залежить від багатьох чинників (наприклад, економіка країни, зміни в законодавстві, зміни на ринку та відносини з конкурентами) та включає такі напрямки: розширення виробництва та асортименту продукції шляхом модернізації виробничого обладнання, впровадження нових технологій, залучення інвестицій та фінансування інноваційних проектів; диверсифікація бізнесу та розширення географії продажів; соціальна відповідальність та екологічна стійкість; розширення мережі постачальників та забезпечення сталого розвитку бізнесу шляхом взаємодії з партнерами та розвитку співпраці з ними; розвиток інтернет-бізнесу та електронної комерції; впровадження інновацій та розвиток нових напрямків бізнесу; розвиток кадрового потенціалу та забезпечення високої якості продукції та послуг шляхом навчання та розвитку персоналу та підвищення їхньої кваліфікації. [1]

Збільшення обсягів виробництва та розширення асортименту продукції можливе завдяки модернізації виробничого обладнання, впровадженню нових технологій, залученню інвестицій та фінансуванню інноваційних проектів. Такий розвиток суб'єктів підприємництва сприяє збільшенню продуктивності праці, зниженню витрат на виробництво та підвищенню конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

Соціальна відповідальність та екологічна стійкість має на увазі під собою, що суб'єкти підприємств можуть зосередитися на зменшенні впливу своєї діяльності на навколишнє середовище та на соціальний аспект бізнесу. Наприклад, вони можуть інвестувати у відновлювану енергетику та зменшення

викидів шкідливих речовин, а також працювати над створенням сприятливих умов для робітників, що може підвищити їх задоволеність роботою та забезпечити позитивний вплив на місцеву спільноту.

Розширення мережі постачальників та забезпечення сталого розвитку бізнесу шляхом взаємодії з партнерами: суб'єкти підприємств можуть працювати над розширенням своєї мережі постачальників та створенням стабільних відносин з ними, що може підвищити якість продукції та послуг та забезпечити сталість бізнесу.

Диверсифікація бізнесу та розширення географії продажів можлива завдяки створенню нових продуктів та послуг, залученню нових клієнтів та входженню на нові ринки. Такий розвиток дозволяє суб'єктам підприємництва збільшувати свій обсяг бізнесу, знижувати ризики та залежність від окремих ринків чи продуктів. [2]

Розвиток інтернет-бізнесу та електронної комерції: суб'єкти підприємств можуть зосередитися на розвитку свого інтернет-бізнесу та електронної комерції, що може дозволити їм залучити нових клієнтів та розширити свої можливості.

Впровадження інновацій та розвиток нових напрямків бізнесу передбачає постійний пошук нових можливостей та ідей для покращення продукту або послуги, щоб збільшити конкурентоспроможність компанії. Це може включати розробку нових технологій, виробничих процесів, випуск нових продуктів або послуг, розширення географії продажу тощо. Для успішного впровадження інновацій необхідно мати кваліфікований та творчий персонал, а також достатні ресурси для реалізації ідей. [1]

Забезпечення високої якості продукції та послуг залежить від кваліфікації та здібностей персоналу. Для забезпечення ефективної роботи команди, необхідно надавати можливості навчання та розвитку працівників, підвищувати їхню кваліфікацію та мотивацію. Компанії можуть організовувати навчальні курси, тренінги, майстер-класи, підтримувати розвиток навичок та знань працівників через інтернет-ресурси та онлайн-курси.

Суб'єкти підприємств можуть зосередитися на підвищенні рівня знань та навичок свого персоналу, що дозволить підвищити якість продукції та послуг, знизити витрати на навчання та підвищення продуктивності працівників. Наприклад, вони можуть надавати різноманітні курси навчання, семінари, тренінги та інші форми навчання своїм працівникам, щоб забезпечити їхній професійний розвиток та підвищити їх ефективність.

Одним із головних факторів розвитку суб'єктів підприємництва є економічний аспект. Підприємці повинні враховувати ринок, на якому вони працюють, і знати, які товари і послуги найбільш популярні. Вони повинні також бути уважні до змін в економіці та світовій політиці, які можуть вплинути на їхню діяльність. Наприклад, підприємці повинні бути уважні до змін в курсі валют та тарифів на енергію, оскільки це може вплинути на їхні витрати та ціни на продукцію. [2]

Однак, окрім економічного аспекту, важливим є також правовий аспект розвитку суб'єктів підприємництва. Забезпечення відповідності діяльності

підприємства законодавству та дотримання правил ділової поведінки є важливим для підтримки довіри споживачів, інвесторів та державних органів. Для цього необхідно мати хорошу знайомство з правовими аспектами підприємництва та бути готовим до змін в законодавстві.

Одним з основних елементів правового аспекту є реєстрація бізнесу та отримання всіх необхідних документів та ліцензій для здійснення діяльності. Це дозволяє забезпечити легальність та захищеність діяльності підприємства [3].

Розвиток суб'єктів підприємництва є важливим аспектом економічного зростання країни. У залежності від економічних та соціальних умов, що панують в державі, суб'єкти підприємництва можуть розвиватися по-різному. Однак, існує кілька загальних напрямів розвитку, які зазвичай спостерігаються в умовах ринкової економіки.

Література:

1. Богатирьов І.О. Управління розвитком підприємства (за матеріалами малих підприємств меблевої промисловості України): Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.01. Європейський ун-т фінансів, інформаційних систем, менеджменту і бізнесу. К., 2004. 22 с.

2. Дрига А. Теоретичні основи розбудови ефективної системи підприємництва в Україні. *Вісник КНТЕУ*. 2017. № 6. С. 5-14.

3. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Недайвода І.С.

*Науковий керівник: Дмитрієв І.А., д.е.н., професор
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Малі підприємництва відіграють важливу роль в економіці багатьох країн. Вони створюють робочі місця, забезпечують населення товарами і послугами, сприяють економічному зростанню і поліпшенню добробуту населення.

Мале підприємництво є одним із найдоступніших і найперспективніших способів самореалізації та підприємницької діяльності для людей, які не мають великих капіталовкладень або спеціалізованої освіти. Аналіз особливостей розвитку малого підприємництва може допомогти виявити проблеми, з якими стикаються малі підприємства, і запропонувати рішення для їхнього поліпшення та розвитку. Наприклад, аналіз може допомогти виявити причини неприбутковості малих підприємств у перші роки життя і запропонувати заходи щодо їх скорочення.

Дослідження особливостей розвитку малого підприємництва може допомогти уряду і бізнес-спільноті розробити більш ефективні програми і